

METODOLOŠKO POJASNILO

Andreja Intihar

INDEKSI CEN STORITEV PRI PROIZVAJALCIH

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Indeksi cen storitev pri proizvajalcih, Slovenija, četrtno (Prva objava)

Maj 2022

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	8

1 NAMEN

Namen objave podatkov o indeksih cen storitev pri proizvajalcih je prikaz četrletnega gibanja cen storitev v izbranih dejavnostih, ki jih podjetja kot proizvajalci storitev zagotavljajo svojim kupcem.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2019/2152 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike \(CELEX: 32019R2152\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je tipična storitev za določeno opazovano dejavnost, ki jo podjetje pogosto opravlja za svoje kupce oz. s prodajo te storitve ustvari velik delež prihodkov. Objavljeni podatki se nanašajo na poslovanje podjetij z vsemi subjekti (B2All); vključena je prodaja storitev podjetjem (B2B) in zasebnim potrošnikom (B2C). Med prodajo storitev podjetjem uvrščamo tudi prodajo javnemu sektorju – državi (B2G).

Tipične storitve preučujemo glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD 2008) proizvajalca.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enote opazovanja so izbrane reprezentativne storitve v naslednjih dejavnostih po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008): H49 Kopenski promet; cevovodni transport, H50 Vodni promet, H51 Zračni promet, H52 Skladiščenje in spremljajoče prometne dejavnosti, H53 Poštna in kurirska dejavnost, I55 Gostinske nastanitvene dejavnosti, I56 Dejavnost strežbe jedi in pijač, J58 Založništvo, J59 Dejavnosti v zvezi s filmi, video- in zvočnimi zapisi, J60 Radijska in televizijska dejavnost, J61 Telekomunikacijske dejavnosti, J62 Računalniško programiranje, svetovanje in druge s tem povezane dejavnosti, J63 Druge informacijske dejavnosti, L68 Poslovanje z nepremičninami, M69 Pravne in računovodske dejavnosti, M70.2 Podjetniško in poslovno svetovanje, M71 Arhitekturno in tehnično projektiranje; tehnično preizkušanje in analiziranje, M73 Oglaševanje in raziskovanje trga, M74 Druge strokovne in tehnične dejavnosti, N77 Dajanje v najem in zakup, N78 Zaposlovalne dejavnosti, N79 Dejavnost potovalnih agencij, organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti, N80 Varovanje in poizvedovalne dejavnosti, N81 Dejavnost oskrbe stavb in okolice, N82 Pisarniške in spremljajoče poslovne storitvene dejavnosti.

Podatke o opazovanih enotah pridobimo od poročevalskih enot, tj. podjetij, ki te storitve izvajajo.

Seznam poročevalskih enot določimo na podlagi metode zajema s pragom. Naš vir je vzorčni okvir podjetij Statističnega poslovnega registra Slovenije. Glavni merili za vključitev sta dejavnost, v kateri je enota registrirana oz. v kateri posluje, in čisti letni prihodek od prodaje storitev. Na podlagi podatkov iz statističnega raziskovanja Strukturna statistika podjetij enote v posamezni dejavnosti najprej razvrstimo padajoče po prihodku, nato pa izberemo toliko enot z začetka seznama, da njihov prihodek doseže določen delež (približno 60 %) celotnega prihodka vseh enot, registriranih v določeni dejavnosti. Če je v kakšni opazovani dejavnosti le pet ali manj enot, na seznam enot opazovanja vključimo vse te enote.

V letu 2022 je v raziskovanje vključenih 1.151 podjetij, ki četrtno sporočajo cene za 5.132 storitev.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo četrtno.

Podatke pridobivamo iz raziskovanja Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL).

Podatkovni viri zanj so:

- Vprašalnik Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL) v obliki Excelovega dokumenta, ki ga opazovane enote dobijo na začetku leta. (Vsaka enota prejme vprašalnik, v katerem so navedene samo njene reprezentativne storitve, ki jih je predhodno izbrala sama.) Posamezna enota nato vsako četrtno vpiše v vprašalnik prodajne cene storitev v opazovanem četrtnu in ga odda prek spletne aplikacije eSTAT. Zahtevane podatke so enote dolžne oddati do 8. v prvem mesecu po koncu četrtna. Z vprašalniki skupno zberemo okoli 95 % cen storitev.
- Tarife oz. ceniki, objavljeni na svetovnem spletu. Iz tega podatkovnega vira pridobimo okoli 5 % cen storitev.

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Cena storitve pri proizvajalcu je cena, po kateri podjetje kot proizvajalec storitve zaračuna opravljeno storitev kupcu. To je cena, od katere so odšteti davek na dodano vrednost, taksa, rabat in drugi popusti, ki jih proizvajalec odobri kupcu, prištete pa so ji subvencije, če jih proizvajalec prejme za posamezno storitev.

Indeks cen storitev pri proizvajalcih meri gibanje transakcijskih cen storitev med različnimi četrletji. Objavljamo indekse s premično osnovo, tj. verižne indekse (tekoče četrletje glede na zadnje četrletje prejšnjega leta, tekoče četrletje glede na prejšnje četrletje in glede na isto četrletje prejšnjega leta, povprečje četrletij tekočega leta glede na povprečje istih četrletij prejšnjega leta), in indeks s stalno osnovo, tj. bazni indeks (tekoče četrletje glede na povprečje leta 2015).

Standardna klasifikacija dejavnost (SKD 2008) je obvezen nacionalni standard, ki se uporablja za določanje dejavnosti, za razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih delov za potrebe uradnih in drugih administrativnih zbirk podatkov (registri, evidence, podatkovne baze ipd.) ter za potrebe statistike in analitike v državi in na mednarodni ravni.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki se objavljajo po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008) in pokrivajo šest področij dejavnosti:

- H – Promet in skladiščenje,
- I – Gostinstvo,
- J – Informacijske in komunikacijske dejavnosti,
- L – Poslovanje z nepremičninami,
- M – Strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (razen M70.1, M72, M75) ter
- N – Druge raznovrstne poslovne dejavnosti.

Klasifikacija SKD 2008 je dostopna na spletnem naslovu <http://www.stat.si/StatWeb/glavnavnavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Urejanje podatkov med logično kontrolo vhodnih podatkov izvajamo ročno. Gre za individualno odpravljanje slučajnih in sistematičnih napak v podatkih. Če vrednosti manjkajo, pri urejanju oz. vstavljanju podatkov uporabimo kombinacijo ročnega in avtomatskega urejanja. Podatke vstavljamo ročno, kadar uporabimo metodo uporabe zgodovinskih podatkov ali metodo zunanega darovalca. Vstavljanje podatkov po metodi povprečne vrednosti pa izvedemo avtomatsko, s sistemskimi popravki.

Po metodi uporabe zgodovinskih podatkov nadomestimo manjkajoče cene s cenami, ki so jih enote sporočile v prejšnjem četrletju. Po metodi zunanega

darovalca dobimo manjkajoče cene tako, da iz prejšnje in tekoče cene nadomestne storitve izračunamo odstotek vrednosti spremembe cene, potem pa s tem odstotkom pomnožimo ceno, ki je veljala v prejšnjem četrtnem letu za storitev, za katero nam enota ni sporočila tekoče cene. Po metodi povprečne vrednosti manjkajoče cene nadomestimo s povprečno vrednostjo spremembe cen znotraj določenega razreda ali skupine ali oddelka dejavnosti iz SKD 2008, v katero sodi storitev, za katero vstavljamo ceno.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem izboljšujemo reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v določeni časovni točki.

Vir podatkov za pripravo uteži je statistično raziskovanje Strukturna statistika podjetij. Pri izračunu upoštevamo čiste letne prihodke od prodaje storitev v opazovanih dejavnostih po SKD, indeksirane z ustreznim indeksom cen storitev pri proizvajalcih. Uteži spreminjamo vsako leto. V letu 2022 temeljijo na podatkih o prihodkih iz leta 2020, prilagojenih z indeksom X–XII 2021 / Ø 2020.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Individualni indeks cen za posamezno storitev izračunamo tako, da ceno storitve v posameznem četrtnem letu primerjamo z njeno ceno v četrtnem četrtnem letu prejšnjega leta. Iz individualnih indeksov cen storitev nato s tehtano aritmetično sredino izračunamo agregatne indekse cen na ravni razreda ali skupine in oddelka dejavnosti (po SKD 2008). Agregatne indekse cen storitev nadalje združujemo na višjih ravneh vse do skupnega indeksa.

Vsak tako izračunani agregatni indeks (četrto četrtnem letu prejšnjega leta = 100) je Laspeyresov indeks fiksnega tipa; to pomeni, da se izračuna z utežmi iz istega baznega ponderacijskega obdobja in na podlagi zajema istih storitev.

V letu 2018 smo indekse verižno povezali prek nove indeksne baze, tj. leta 2015 (Ø 2015 = 100). Osnova za izračunavanje vseh indeksov je tako povprečje 2015.

Več o indeksnih številih lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Indeksna števila](#).

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »z«. Če ni pojava ali ni podatka, manjkajoči podatek nadomestimo z znamenjema »-« oz. »...«.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Cene in inflacija](#) – Cene v proizvodnji in storitvah. Objavljamo indekse, ki odražajo poslovanje podjetij z vsemi subjekti (B2All). Indekse, ki odražajo poslovanje med podjetji (B2B), objavljamo ločeno. Vse indekse objavljamo po SKD 2008 (področje, oddelek, skupina).
- Prva objava (Cene in inflacija, Cene v proizvodnji in storitvah): »Indeksi cen storitev pri proizvajalcih, Slovenija, četrletno«
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Časovna vrsta indeksov, ki odraža poslovanje podjetij z vsemi subjekti, je za dejavnosti H50, H51, H53, J61, J62, J63, M69, M70.2, M71, M73, N78 in N80, na voljo od leta 2010 naprej. Za področje H ter dejavnosti H49, H52 in H81 je na voljo od leta 2017 naprej. Za področji I, L ter dejavnosti I55, I56, L68, N77 in N79 je na voljo od leta 2018 naprej. Za področja J, M (razen za M70.1, M72, M75), N ter dejavnosti J58, J59, J60, N74 in N82 pa od leta 2020 naprej.

Časovna vrsta indeksov, ki odraža poslovanje med podjetji, je za dejavnosti H49.4, H50.1_H50.2, H51, H52.1, H52.24, H53.1, H53.2, J61, J62, J63, M69_M70.2, M71, M73, N78, N80, N81.2 in njihov agregat na voljo od leta 2006 naprej. Indeksi za dodatne skupine v dejavnostih H49, H52 in N81 so na voljo od leta 2017 naprej. Indeksi za dejavnosti I55, I56, L68, N77, N79 in za dejavnosti J58, J59, J60, M74, N82 pa so na voljo od leta 2018 oz. od leta 2020 naprej.

Prelomov v časovnih vrstah ni.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL)

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Cene storitev pri proizvajalcih (CENE-STOR/ČL)

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- National Reference Metadata in Euro SDMX Metadata Structure (ESMS):
Service producer prices (SPPI),
https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/sts_os_pp_esms_si.htm